

SADRŽAJ

Zdenka Janeković Römer: <i>Riječ redaktora</i>	5
--	---

POVIJEST BOSNE U IX I X STOLJEĆU

I. TEMELJNA PITANJA POVIJESTI BOSNE U RANOM SREDNJEM VIJEKU

1. Najstarija povijest Bosne u dosadašnjoj historiografiji	9
2. Poteškoće istraživanja najstarije povijesti Bosne	21
3. Pristup povijesnim izvorima	23
4. Novi pristup povijesnim izvorima	27
5. Nove teze o "zagorskoj sklaviniji"	31

II. PREISPITIVANJE *LJETOPISA POPA DUKLJANINA*

1. Sastavni dijelovi <i>Ljetopisa popa Dukljanina</i>	36
2. Odnos slavenske i latinske (talijanske) redakcije	47
3. <i>Ljetopis zagorske sklavinije</i> kao historijski izvor	52
4. Porfirogenetove "ostale sklavinije" – područje na koje se odnosi <i>Ljetopis zagorske sklavinije</i>	59
5. Dubrovačko porijeklo <i>Hrvatske kronike</i>	66
6. Udio Dubrovčana u nastanku latinske (talijanske) redakcije	71
7. Kako je nastala latinska redakcija <i>Ljetopisa popa Dukljanina</i> ?	78
8. <i>Južnomoravska hronika</i>	80

III. DOSADAŠNJA POGREŠNA POLAZIŠTA

1. Porfirogenetova Bosona	83
2. Pitanje teritorijalnog opsega Časlavljeve države	87
3. Zdeslav ili Časlav?	91

IV. ASIMILACIJSKI PROCESI

1. Nekoliko uvodnih napomena	94
2. "Zagorska sklavinija" – najstarija slavenska doseljavanja	96
3. Hrvatska i srpska seoba u Bosnu i Zahumlje	100
4. Normansko-slavenska (ruska) komponenta – Treća velika seoba	104

5. Velikomoravska komponenta – Četvrta velika seoba	112
6. Predslavensko stanovništvo	115
7. Pitanje "gotomanije"	119

V. TERITORIJALNA HOMOGENIZACIJA

1. "Zagorska sklavinija"	122
a) Počeci "zagorske sklavinije" i Bosne	122
b) Granice "zagorske sklavinije"	125
c) Zemlje u sastavu "zagorske sklavinije": eponimna Bosna, Usora i Donji Kraji	131
Eponimna Bosna	131
Usora	131
Donji Kraji	133
d) Jesu li župe Drina i Zagorje kasnije tekovine Bosne?	133
e) Zagorje	135
Podgorje	136
Župa Rama	139
Župa Neretva	140
2. Zahumlje	141

VI. OD SLAVENSKOG (ZAGORSKOG) DO MORAUSKOG I BOSANSKOG IMENA

1. Imena za bosanski prostor u ranom srednjem vijeku	151
2. Sklavinija na prostoru kasnije Bosne	151
3. Zagorje – jedan od naziva za Bosnu	155
4. Morava	156
5. Nastanak imena Bosna	162

VII. KATALOG KRALJEVA "ZAGORSKE SKLAVINIJE"

1. Je li katalog kraljeva izmišljen?	167
2. Silimir (početak IX – početak trećeg desetljeća IX st.)	170
3. Bladin (treće desetljeće IX st.)	171
4. Ratimir (kraj trećeg desetljeća IX st. – 838.)	173
5. Četiri "nepravedna kralja" (838. – prije 860.)	175
6. Satimir (prije 860. – 877.)	176
7. Budimir (prosinac 877. – ožujak 917.)	177
8. Svetolik-Stjepan (ožujak 917. – 932. ili 934.)	180

9. Raspad "slovinskog kraljevstva"	182
--	-----

VIII. SABOR NA DUVANJSKOM POLJU

1. Historiografija o saboru na Duvanjskom polju	186
2. Da li je održan sabor na Duvanjskom polju?	188
3. Knjige <i>Methodius</i> , <i>Zakon sudnij ljudem</i> i <i>Besjeda vladikama zemlje</i>	201

IX. ĆIRILOMETODSKI TEMELJI KULTURE U "ZAGORSKOJ SKLAVINIJU"

1. Pokršćavanje	209
2. Pitanje djelovanja Metoda, njegovih učenika i Gorazda na području "zagorske sklavinije"	212
a) Metod i "zagorska sklavinija"	212
b) Djelovanje Metodovih učenika na području "zagorske sklavinije"	215
c) Da li je Gorazd djelovao u "zagorskoj sklaviniji"?	215
3. "Zagorska sklavinija" kao dio Metodove nadbiskupije	217
a) Uvodne napomene	217
b) Pismo pape Ivana VIII "Mutimiru"	218
c) Kontinuitet između Metodove nadbiskupije i kasnije crkvene organizacije	222
4. Postanak Crkve bosanske	224
a) Ćirilometodski samostani i krstjanske hiže	224
b) Crkveni odnosi sa Splitom	231
c) Porijeklo bosanske hereze	232
d) Crkva bosanska i "ecclesia bosnensis"	235
e) Kada je nastala Crkva bosanska?	238
5. Ćirilometodske tradicije u Bosni	240
a) Uvodne napomene	240
b) Biblijski tekstovi ćirilometodskog porijekla	241
c) Narodni jezik u crkvi i pismenost na narodnom jeziku	244
d) Ćirilometodski obred	246
e) Glagoljica – bosančica	250
f) Redovnički karakter ćirilometodske misije i Crkve bosanske ..	254
g) Kult sv. Grgura Nazijanskog	255

6. Crkvene prilike od nestanka Metodove nadbiskupije do osnivanja Bosanske biskupije	257
a) Od Duvanjskog sabora do uspostavljanja Bosanske biskupije	257
b) Osnivanje Bosanske biskupije	259
c) Pitanje kontinuiteta bistuenske crkve i Bosanske biskupije ...	261
d) Pitanje sjedišta Bosanske biskupije	263
7. Porijeklo ćirilometodskog pisma	265

X. DRUŠTVENE ODREDNICE "ZAGORSKE SKLAVINIJE"

1. Tipovi naselja	270
2. Civitas ili "misto" Bosna	274
a) "Misto" kao grad i područje	274
b) Civitas ili "misto" Bosna	276
3. Oblikovanje vladajućih skupina	277
4. Županijsko uređenje	279
5. Uvezivanje župa(nija) u zemlju Bosnu	281
6. Neka obilježja bosanske protodržave	284
7. Predslavensko naslijeđe	287
8. Gorštačka i ratarska sastavnica	288
9. Plemenština i "plemenito"	288
10. Odnos prema Bizantu	290

LITERATURA	293
------------------	-----

Mustafa Imamović: <i>Pogovor djelu historijske erudicije Muhameda Hadžijahića</i>	315
---	-----

INDEKS IMENA	323
--------------------	-----

Munib Maglajlić: <i>Napomena izdavača</i>	335
---	-----